

Kiezen voor overname (deel VI)

Vennootschappen

Vennootschappen binnen de land- en tuinbouw kennen een grote opmars. De oprichting van een vennootschap kan helpen om het bedrijf duidelijker af te splitsen van het gezin, maar het is geen wondermiddel om alle problemen op te lossen. Daarom is het belangrijk dat je alle voor- en nadelen eerst goed afweegt.

Wat is een vennootschap?

Art. 1 al. 1 van het Wetboek Vennootschapsrecht bepaalt dat in principe een vennootschap wordt opgericht door een contract op grond waarvan twee of meer personen overeenkomen iets in gemeenschap te brengen met als doel één of meer activiteiten uit te oefenen en met het oogmerk aan de vennoten een vermogensvoordeel (winst) te bezorgen.

Een vennootschap is dus gebaseerd op het samenwerken van meerdere personen. Land- en tuinbouwbedrijven berusten meestal op de samenwerking tussen twee echtgenoten. Toch zijn er ook nog andere situaties waarbij een landbouwbedrijf door meerdere personen wordt uitgebaat. Zo kan bij een bedrijfsovername gekozen worden om de overlater nog enige tijd samen te laten werken met de bedrijfsopvolger. Redenen hiertoe zijn de nog relatief jonge leeftijd van de vader, de door hem nog te dragen gezinslasten, en de te grote financieringsproblemen voor de opvolger die een geleidelijke bedrijfsovername wenst.

Een andere vorm van samenwerking is de bedrijfsuitbating door broers of zussen. Hierbij wordt voornamelijk gedacht aan grotere bedrijven waar zowel de financiële lasten van overname als de arbeid op het bedrijf te zwaar zijn om door één persoon te dragen.

Samenwerken in de landbouw kan dus samenwerken in een vennootschap zijn. Voor bepaalde raadgevers echter is het oprichten van een vennootschap een antwoord op alle vragen. Zij misleiden de landbouwer door, al dan niet terecht, te wijzen op grote fiscale voordelen. Zij houden daarbij geen rekening met de specifieke landbouwwetgeving zoals onder andere het landbouwbaroma, VLIF-reglementering, pachtwetgeving en quotaregelingen.

Invalshoeken

We proberen het kader te schetsen waarbinnen de oprichting van een vennootschap in de landbouw dient overwogen te worden. Elk geval vereist echter een individuele aanpak zodat geen pasklare oplossingen kunnen worden gegeven.

Het al dan niet oprichten van een vennootschap dient overwogen te worden vanuit de volgende zes invalshoeken:

1. Fiscale aspecten
2. Sociaal Statuut
3. VLIF-reglementering
4. Pachtwetgeving
5. Beperkte aansprakelijkheid
6. Bijkomende kosten

Fiscale aspecten

Een belangrijk onderscheid tussen de taxatie van natuurlijke personen en die van de vennootschap met rechtspersoonlijkheid ligt in het tarief van de belasting. Natuurlijke personen worden in de personenbelasting volgens een progressief tarief belast. Dat wil zeggen dat hoe hoger het inkomen, hoe hoger het tarief van de belasting zal zijn. De vennootschapsbelasting daarentegen is veel minder progressief. Er bestaat een uniform tarief van 33,99 % (33 % + 3 % crisisbijdrage) en daarnaast verlaagde tarieven.

Nu is het zo dat binnen de land- en tuinbouwsector de inkomsten zeer sterk kunnen schommelen. De progressiviteit van de personenbelasting roomt de vette jaren meer dan proportioneel af ten opzichte van de magere jaren. Door middel van reserveringen binnen de vennootschapsbelasting kan het overschot van de goede jaren minder geschonden overgedragen worden naar de slechtere jaren. Zo wordt een meer stabiel inkomen voor de landbouwer verzekerd. Bovendien blijft meer geld beschikbaar om de nodige investeringen te verrichten.

Naarmate het inkomen hoger wordt, blijkt het vennootschapsbelastingstarief dus gunstiger te zijn. Een veel voorkomende foutieve redenering is dat dit de eindbelasting zou zijn.

De werkelijkheid is echter niet zo eenvoudig. Voor de vennootschappen die belast worden in de vennootschapsbelasting dient duidelijk gesteld te worden dat het de vennootschap (aparte rechtspersoon) is die winst heeft gemaakt en er werd op belast.

De vennoten zelf kunnen nog niet persoonlijk over deze winst beschikken. Om hen een persoonlijk inkomen te bezorgen bestaan er vanuit de vennootschap verschillende mogelijkheden zoals loontoekenning, verhuring of uitkering van een kapitaalsvergoeding

Specifiek in de land- en tuinbouw is de mogelijkheid tot forfaitaire aangifte van de inkomsten (volgens de barema's) en het BTW-forfait.

Het is wel zo dat deze forfaits niet kunnen toegepast worden indien de activiteit wordt uitgeoefend in de vorm van een handelsvennootschap. De enige uitzondering hierop is de landbouwvennootschap (en de BVBA wat betreft het BTW-forfait).

Landbouwbarema

De voordelen van het landbouwbarema zijn de volgende :

- de landbouwer dient geen fiscale boekhouding bij te houden. Dit betekent een besparing van tijd en geld (kosten boekhouder). De aangifte en de controle verloopt relatief eenvoudig;
- een aantal uitgaven zijn forfaitair verrekend en moeten niet bewezen worden;
- er wordt steeds een forfaitair loon afgetrokken ook al zijn er mogelijk geen bewezen lonen;
- het barema steunt op een gemiddeld inkomen. Hierdoor wordt de betere boer of tuinder beloond.

De nadelen van het barema zijn de volgende :

- doordat een land- of tuinbouwer niet verplicht is een boekhouding bij te houden ontbreekt hem dikwijls nuttige bedrijfseconomische informatie;
- de minder goede landbouwer of de landbouwer die zich in ongunstige omstandigheden bevindt (slechte gronden) wordt bestraft;
- bedrijven die met vreemde arbeidskrachten werken zijn beperkt in de aftrek van loon en RSZ;
- bedrijven met zware investeringen zullen via boekhouding meer afschrijvingen in rekening kunnen brengen;
- verliezen kunnen niet overgedragen worden naar een volgend jaar;
- geen investeringsaftrek mogelijk tenzij wanneer individuele afschrijvingen van toepassing zijn.
- geen belastingaftrek voor lage inkomens.

BTW-forfait

De bijzondere BTW-regeling houdt in dat de betaalde BTW op de aankopen voor het bedrijf geacht wordt overeen te stemmen met de ontvangen BTW (6%) op de verkopen van het bedrijf. Er is dus geen BTW af te dragen, noch terug te trekken (als er aan bepaalde voorwaarden voldaan is).

Het onderbrengen van de bedrijfsexploitatie in een vennootschap kan dus fiscaal interessant zijn. Toegekend loon en betaalde huur zijn immers voor de vennootschap aftrekbare uitgaven. Wanneer er goed geoptimaliseerd wordt (fiscaal raadgever) is het voordeel reëel. Het is echter niet aan te raden enkel om fiscale redenen een vennootschap op te richten. De fiscale wetgeving kan immers snel wijzigen.

Sociaal statuut

Naast de natuurlijke personen die in de vennootschap een zelfstandige activiteit uitoefenen, is ook de vennootschap zelf verzekeringsplichtig in het sociaal statuut.

Verzekeringsplicht van de natuurlijke personen

De verzekeringsplicht van deze personen is afhankelijk van de hoedanigheid die zij in de vennootschap bezitten. We onderscheiden de vennoten en de mandatarissen.

In de vennootschap zijn er twee soorten vennoten: de stille en de werkende vennoten. De stille vennoot is geen zelfstandige en dus niet verzekeringsplichtig in het sociaal statuut.

De werkende vennoot oefent daarentegen een activiteit uit in de vennootschap om de ingebrachte middelen, die gedeeltelijk de zijne zijn, te doen renderen. De werkende vennoten zijn zelfstandigen en bijgevolg verzekeringsplichtig in het sociaal statuut.

Naast de vennoten zijn er de mandatarissen: zij besturen de vennootschap en zijn verzekeringsplichtig.

Verzekeringsplicht van de vennootschap

Vanaf 1992 zijn de vennootschappen verplicht om een jaarlijkse bijdrage te betalen. Hiervoor moeten zij zich aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds naar keuze. De vennootschappen moeten zich aansluiten binnen de 3 maanden na de oprichtingsdatum.

VLIF-reglementering

Een vennootschap kan slechts beroep doen op de tussenkomst van het VLIF indien de statuten uitwijzen dat het maatschappelijk doel bestaat uit de uitbating van een land- of tuinbouwbedrijf en hoofdzakelijk de op het bedrijf voortgebrachte producten verhandelt en bovendien voldoet aan de verschillende voorwaarden. Indien het niet gaat om een landbouwvennootschap, dan worden er bijkomende voorwaarden opgelegd.

Pachtwetgeving

Ook wat betreft de pachtwetgeving stellen zich specifieke problemen.

Een landbouwer-pachter moet de gronden die hij pacht persoonlijk exploiteren. Als hij zijn pachtrechten inbrengt in een vennootschap met rechtspersoonlijkheid wordt dit aanzien als een pachtoverdracht. In dit geval zou de eigenaar een procedure kunnen aanvatten om de pacht te verbreken wegens (onwettige) pachtoverdracht.

De wet op de landbouwvennootschap voorziet dat de exploitatie als beherend vennoot in een landbouwvennootschap wordt gelijkgesteld met een persoonlijke uitbating zodat hier geen pachtverbreking moet worden gevreesd.

Beperkte aansprakelijkheid

Beperkte aansprakelijkheid heeft als voordeel dat bij een faillissement van de vennootschap het privé-vermogen van de vennoten gevrijwaard blijft.

Dit principe moet nochtans met de nodige omzichtigheid worden gehanteerd. Financiële instellingen die leningen toekennen aan een vennootschap zullen in de meeste gevallen persoonlijke waarborgen van de vennoten eisen (privé-vermogen).

Bijkomende kosten

Oprichtingskosten van een vennootschap

- Het registratierecht van 10% op de inbreng van tot bewoning dienende onroerende goederen.
- Er is geen *B.T.W.* of meerwaardebelasting verschuldigd wanneer er een overdracht van een algemeenheid van goederen (of van een bedrijfsafdeling) plaatsvindt.
- In het geval dat een *notariële akte* wordt opgemaakt dient naast de administratiekosten (zegelrecht, ...) ook het ereloon van de notaris betaald te worden.
- Bij inbreng in natura in een B.V.B.A., een N.V. of een C.V. is de tussenkomst van een *bedrijfsrevisor* vereist.
- *fiscaal- en boekhoudkundig advies*
- Tot slot dient rekening gehouden te worden met een aantal kleinere kosten zoals een publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Deleted:

Werkingskosten

De bijkomende werkingskosten worden vooral veroorzaakt door de hogere administratieve kosten. In het geval van omschakeling naar een volledige boekhouding moet rekening gehouden worden met een jaarlijkse kost van een paar duizend euro.